

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI NAPILAP

P. T. 729

1. szám.

Szerda, január

Hirdetési díj: 51 hasábos garmond sorát 1
7 kr. 2-szer 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri be-
után 30 kr. bélyegdíj. — Hirdetések felvétel
Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén
könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (K
utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vo
nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (C
zeile 22. sz.) Rudolf Mosse öf. Zeitungs-Ag
(Stadt, Seillerstätte 2.)

Nyitlitteri cikkek: sora után 20 kr. előleg be-
tételével a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről
a szerkesztőséghez küldendők be.

Erről nem lenne szabad megfeledkezni amott bal-
felől — és még is tessék, még mindig első sorban saját
pártjuk kárára.

Nem akarok Biharmegye új bizetmányának meg-
alakulási üléséről példát idézni; csak az „Ellenőr”
XX-jének főcikkéből mutatok fel egy-két tételt e rész-
beni tanulságul.

Az említett lapban (439. szám) ezt olvasom az
1871-ben alkotott törvényekről:

A január 10-étől — június 11-ig együtt volt or-
szággyűlés hozott 43 törvénycikket, ezek közt „van
elég, melyben az önkény, a kormányhatalom puha pár-
nára talál, de egyetlen sincs, melyet a szabadelvű fel-
világosodás érdekében örömmel üdvözölhetne az ország,
nincs egyetlen egy sem, mely nemzetünk nagygyű-
lésének hirdető hajnalát.”

Itt elősorolja a hozott törvények czimeit: 5 törvény
a honvédségről szóló törvény egyes pontjainak módosi-
tásáról; 4 vasúti törvény; 10 törvény idegen államok-
kal kötött szerződésről; az Eszterházy képtár megvé-
teléről; az első folyamodású kir. törvényszékek és já-
rásbírók életbeléptetéséről, a bírák felelősségéről; a
pestvárosi nagy körutáról stb., s a cikk végén így kiált fel:

„elmondhatjuk, miszerint a kormány ezt az évet is
csak arra használta fel: hogy megtett mindent, mit
saját hatalmának növelése és pártja jólétének biztosí-
tására megkívánt, de nem tett semmit, mitől e haza
boldogságát várhatnók.”

Im így érvel az ellenzék főközlőnye! Kérdem: ne-
vezhető-e ez részrehajlatlan bírálatnak, avagy csak
méltányos szemléselemnek is? nem látszik-e ki belőle a
pártszenvetély s az indokolatlan gyanúsítás fulánkja?!
Lássuk.

Tartsuk magunkat csak is azon törvénylaistromhoz,
a melyet ép XX ur szerkesztett össze.

A honvédtörvény tökélyesítése szempontjából

illeték czélszerűbben osztattak be; a lovas
kóroka megszorítottatott; a honvédorvosok
kiképzése; a honvédszázalóji törzsek személy-
zetének kiképzése; a honvéd fő- és altisztek kiképzé-
sége; a honvédszázalóji törzsek kiképzése; a honvéd
szervezetek tanfolyamokkal; mindannyi
a nemzeti véderő fokozását tartá szem

Előkezdési ügy emelése szempontjából elren-
dei kikötő kiépítése; engedély adatott a
suli, a zolyom-besztercei és munkács-
kiépítésére; törvény hozott a gátrendőr-
szabályozási társulatokról; terv készült a
parasz szabályozására; a közutak hálóz-
a tanulmányozása rendeltetett el, hogy
emelkedjék a hazai

idegen államokkal 10 szerződés kötött, jelöl
annak, hogy külügyekre is van már befolyása a magyar
parlamentnek.

Az Eszterházy-képtár a nemzet számára meg-
mentetett; tehát roppant szolgálat lön téve azáltal a
hazai művészet fejlődésének.

Az igazságszolgáltatás reformja végrehajtott
törvénybe iktatván a bírák függetlenségét biztosító el-
mozdíthatatlanság mellett azok felelőssége is.

Végül előlépések tételtek az ország szívének, fő-
városának világhíreskedelmi teleppé átalakítására,
stb., stb.

Vajjon: a nemzeti haderő gyarapítása, a jobb
közlekedési eszközök előállítása, a külügyekre tanusi-
tott mérvadó-befolyás, — egy nemzeti művészeti kincs
megtartása, modern igazságszolgáltatás szervezése, az
ország metropolisának világvárosi színvonalra emelé-
sére törekvés — mind csak a kormányhatalom és több-
égi párt javára czélzó vívmányok, és mivel sem járulnak
a haza felvirágoztatása nemes, de nehéz művéhez? Ezt
csak vak szenvedély állíthatja, csak olyan publicista ír-
hatja, ki a részrehajlatlanságot hírből sem ismeri, vagy
ha ismeri, mit sem ad rá, s mint kortesfogásul nem
egyeztethetőtől elfordul!

Ily ellenzékeskedés valóban mit se használ a köz-
ügynek, az országnak, de még az ellenzéki pártnak se;
mert azt minden józan gondolkodó tudja, hogy a kormá-
nyon álló férfiak nem csalhatlanok s tetteikben vajmi
könnyű hibát találni a dolgokat távolról szemlélőnek;
mindamelllett jó utbaigazításnak veszi mindenki azt, s
örül annak, ha a hiányok indokoltan fölfedtetnek, s a ja-
vítás lehetősége, módja kijelöltek; de ha látjuk, hogy
valaki, ki maga tétlen néző, mások cselekvését csak
úgy fitymálva, behunyt szemmel itéli el, az ilyen rosza-
lására nem sokat adunk, s eljő az idő, midőn ország-
szerte sem lesz hitele, hatása az olyan ellenzéki bírálat-
nak, mely a szenvedélyesség jellegét hordja magán.

A „Kol. Közl.” eredeti távsürgönye.

Feladatott: Dees jan. 1-én 4 óra 30 p.

Erkezett: Kolozsv. „ 1-én 6 óra 30 p.

Belső-Szolnokmegye bizottsága megal-
kult s a tisztújítást teljes rendben befejezte.
A megválasztottak kevés kivétellel deákpártiak.

Alispánná Földvári József, főjegyző-
vé Szarvadi Pál, eddigi főjegyző választ-
ott meg egyhangulag.

Legújabb táviratok

Bécs, decz. 30. A Lónyay és a horvát
folytató

jelenti: A horvát nemzetiekkel való előleges értekezle-
tek a formális tárgyalások stádiumába léptek. Lónyay
azt közölte a horvát képviselőkkel, hogy a mennyiben
panaszok a kiegyezési törvények keresztülvitele, s az
administrációban fennforgó rendtelenségekre vonatkoz-
nak, azokon már ma segített az orsz. kormánynak adott
utasítások által. E panaszok főleg abból állottak, hogy
a miniszterium s a közös pénzügyi hatóságok és az
autonom horvát testületek közötti közlekedésben nem a
horvát nyelv használtatott. A horvát képviselők ezen
kívül más panaszokat is hoztak fel, melyeken az orsz.
kormány segíthet, es Lónyay minden ily indokolt pa-
nasznak a közigazgatási uton való gyors és alapos
orvoslasát ígérte meg. Végül arra hivta fel Lónyay a
horvát képviselőket, hogy óhajaikat egy emlékiratba
fogalják, s ő megígérte, hogy ez emlékiratot ő felsőga
elő fogja terjeszteni.

Prága, decz. 30. A „Politik” azon cikkének el-
kobzása miatt tartott tárgyaláson, mely a magyar kor-
mányférfiakat Szerbia irányában tanusított politikájukért
támadta meg, azt hozta fel a vádlott Skrejszovszki, hogy
az osztrák sajtó törvényt magyar viszonyokra nem lehet
alkalmazni. A törvényszék kijelenté illetékességét, mi-
után a magyar kormányférfiak ő felsőga miniszterei s így
az ellenök való igazítás Ausztriában is büntetendő. Az
elkobzást a tszék helybenhagyta.

Bécs, decz. 30. A „Nr. Fr. Pr.” írja Bukarestből:
A kamara 81 szóval 49 ellen elhatározá, hogy a Bleich-
röder-féle szerződés tárgyalásba veendő. A vörösek
ellentőrekvése meghiúsult. A részletes vita megkezd-
dődött.

Bécs, decz. 30. Ma a horvát unióisták is tar-
tottak gyűlést, melyre meghivattak vagy önként meg-
jelentek: Bedekovics bán, Subics tanácsos, Vaka-
novics udvari tanácsos, Rejtszky tanácsos, Molli-
nary és Rosenzweig, Pejacsovich László,
Jellasics Gyula k. tanácsos, Károlyi tanácsos, Károlyi
orsz. tszéki tanácsos, Károlyi tanácsos, Károlyi
érsek is ma érkezett. Istvánál gyűlést tartottak, melyen
eljárás felett egy írtokos, Kroiv

ató képet ad a hitel és bizalom helyreállításáról
nkra újra felvételéről; erre így folytatja: Az or-
békére van szüksége, és minél megalázóbb re-
zve a béke, annál szükségesebb azt fenntartani.
s esztelenségek követettek el, melyek oly szavakat
ek fel ellenünk, mikre csak egy válasz van: a hall-
ás. Thiers kijelenti végül, hogy a kormány a kie-
enlítés módjával csak a 2800 milliónyi maximumot
agadhatja el. Miután a bizottság ebbe beleegyezett, azt
a ház is elfogadta és erre a banktörvény többi cikkei is
elfogadtattak, melyek által felhatalmaztatik a bank 10 és
5 francos papírpénzeket adni ki; továbbá a hitelintézetek
által kiadott pénzjegyek megfelelő összegben hat hó alatt
a forgalomból bevonandók lesznek.

Berlin, decz. 30. A „Voss. Ztg.“ az osztrák trón-
beszédéről szólva, ezeket mondja: Auersperg neve tiltá-
kozás a csehek tulkapásai ellen. Andrassyban az ausz-
triai állam eszméje, Auerspergben a német nemzetiség
győzött.

A „Nord-Deutsche Allgemeine Ztg.“ az osztrák
trónbeszédet igen elismerő módon tárgyalja. Szerinte
annak jelentőségteles tartalmából megfelfejthető, hogy a
hallgatók a fölolvastatott gyakori tetszéskijelölésekkel sza-
kíták félbe. Annak külvilágonokra vonatkozó néhány
szavai bizonyosan mindenütt a legkedvezőbb viszhangra
találандnak a hol csak az európai vezér kabinetek kö-
zötti barátságos viszonyok ténye, s azoknak az általános
békére való fontossága megfelelő méltánylásra találnak.
Ama számos reformok bejelentése, melyek a közigazga-
tásnak egyetlen ágát sem hagyják érintetlenül, bizonyo-
san hálával fog üdvözölni.

Bécs, dec. 29. Az alsóház mai ülésében Zyblini-
ewitz és gelicziai társai betérjészték az ismeretes gali-
cizai tartománygyűlési határozatokat s azt, előleges meg-
bírálat végett 24 tagu bizottsághoz kéri utasítani. —
A ház megválasztá a kérvényezési-, igazoló-, felirati- és
pénzügyi bizottságokat; továbbá egy 9 tagu bizottságot
melyhez a Lloyd- és távirat-szerződés utaltatnak. Erre
az osztályok alakultak meg; és a különböző bizottságok
szervezkedtek. Smolka letévé az esküt. A 1871-ki pót-
hitelre és a 20 millió hitelműveletre vonatkozó előter-
jesztvények a pénzügyi bizottságnak adattak ki.

Társadalmi bajai

a.
ETER,
tanártól.

tárgyalá-
vetlen
zeti

A társadalom szervezése, erkölcsi, előítélé-
tei, balfogalmi és kíváncsi szükségképp kéri az
áldozatokat. Épen azért senki a társadalom-erkölcsi
állapotok iránt nem lehet közönyös, mert különben
kiki mulasztásainak vagy tényleges közrehatásának
arányában felelős lesz a társadalom bűneiért. Min-
denkének kötelessége: tehetsége szerint hozzájá-
rulni a társadalmi intézmények, erkölcsök, szoká-
sok és balfogalmak nemesítéséhez, üdvös felvilá-
gosítás, jó példák és szolgálatok által. Az üdvös
hatású okokat begyűjjesse; a gyomokat ellen-
ben minden telhető módon irtani kell. Kezdje kiki
a nemesítést önmagán legelőször, mert habár mint
a társadalom tagja mindenki a társadalmi behatások
uralma alatt áll, és fizeti szabályszerűen ezen uráló
befolyásoknak adóját, de mint önálló és egyén
szellemi tehetségeinek hatalmával változtathat és
javíthat e hatásokon, és úgy magát, mint a társa-
dalmat erkölcsileg emelheti. Ezen kötelem elha-
nyagolásával felelőssé lesz a társadalmi tag rész-
ben ama borzasztó budgetért, melyet a társadalom
a bűntevők, rablók, gyilkosok, öngyilkosok és
prostituáltak áldozataival fizet, évről-évre ismét-
lődő szabályszerűséggel.**) — A társadalom, mely
kóros állapotai ellen mitsem tesz, maga neveli fel
a bűntevőket,*) maga adja kezébe a gyilkot,
önmaguk és a társadalom ellen. Jól megfontoljuk,
hogy a bűntevő, az öngyilkos nem abban a pillá-
natban lesz bűntevő, melyben a kározosatos ténylet
elköveti, hanem akkor kezd már érlelni a bűnt,
midőn a gyászos pályára az első lépést tette. Az
öngyilkolás előkészületei már akkor kezdődnek,
a midőn az életerőt, vagyont, becsületet felteszük
a könnyelmű kéjelgés és hazárd élet kockájára.
Az öngyilkos sokszor öntudatlanul nevelődik fel
a társadalmi élet iskoláiban, ott, a hol a bujálkodás-
nak és egyáltalán az erkölcsi tönkretetésnek hajlé-
kai vannak. Az, a ki ma hurkolja nyakára a köte-
let, már sok évvel ezelőtt megkezdhetette a hala-
dást azon ajtószark felé, a mely végzetévé lett.
Az a végzetes ajtószark csak célpont, az utak
hozzá a társadalmi életben vezetnek keresztül. A ki

Ha a francziák ezt oly jól tudják, mint egy nemzet
sem a világon, ez onnan van, mert a francziák a társa-
dalmat oly mélyen és behatóan tanulmányozták elméle-
tileg és gyakorlatilag, mint azt hozzájuk hasonlóan csak
még a belgák, újabban a németek tevék. A moralstatis-
tika sehol sem áll a fejlettség azon magas fokán, mint
Belgiumban és Franciaországban. Sorolhatnék elő vi-
lágraszóló neveket, de azokat az olvasó forrásaim között
ugyis megtalálhatja.

Nem elvont hypothesis, hanem a tények és adatok
milliójaival beigazolt valóság az, hogy az embert az a
társadalom határozza meg gondolkodásában és cselekvé-
sében, a melyben felnőtt és él. Észrevételül ránk ra-
radnak a társadalom gyengéi és erényei. Nagyon kevés
végelemzésben csak az erős és mivel ember az, a
külül bír emelkedni a társadalom bálványainak és
letein, de azokat teljesen eldobni magától még az
s eredeti jellem sem tudja, ha más okból nem, hát
rűséből.

mit oly fennen és gondolat nélkül hirdetünk az
s tehetségeiről, az valójában egy parányi
melynek minden hatalma

hozzá megérkezett a bűntevője. A nem ma in-
dult el felé! A bűntevő valóban épen úgy,
mint a jónak magva, minden emberben megvan.
De épen az a tény, hogy azért meg sem lesz min-
denki ugyanazon óshajlamok mellett öngyilkossá,
a mellett tanuskodik, hogy a jobb elem hatalomra
juthat és legyőzheti természetünk daemonait. Az
ember élete egy nagy hadviselésből áll: háborút
visel az útjában álló rosszszal és nehézségekkel.

Világos, hogy e küzdelemben végre is az a
fél győztes, a mely mindig részen áll, fegyverkezik,
edzi, gyakorolja magát, úgy, hogy nemcsak visz-
szaveri az ellenfél rohamait, de utoljára támadó
küzdelemben teszi tönkre az agyarkodó ellent.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, január 2 1872.

— **Királyi biztosunk ó nagyméltóságánál**
újév napján üsztelegtek a polgári és katonai hatóságok,
testületek. Atisztelgés után fényes lakomával ünneplék
meg a szökő év első napját, a számos meghívottak ugyan
kir. biztosunk vendégszerető asztalánál.

— **Ó császári és Apostoli Királyi Felsége**
decz. 27-ről kelt legfelsőbb elhatározással gr. Andrassy
Gyula közös külügyi minisztert az 1873-ban Bécsben
tartandó világkiállítás végetti bizottmány elnökévé leg-
kegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

— **A megerendezés eredménye** a „Pesti N.“
összeállítására szerint: 49 törvényhatóság közül csak
7-ben jutott többségre a baloldal.

— **A dohányjövődék** tárgyában Kerkapoly
pénzügyminiszter által a képviselőháznak bejelentett tör-
vényjavaslat VII. fejezet s összesen 144 §-ból áll. Az
egyes fejezetek czimzei ezek: A dohány termeléséről álta-
lában; a kincstár számára való dohánytermeléséről; a
kivitelre való dohánytermeléséről; a saját használatra
való dohánytermeléséről; a dohány-forgalomról; a do-
hányra vetett fogyasztási illetékről; a dohányegyed-
áruságra vonatkozó jelen törvény áthágásai — s az
azokra szabott büntetésekről.

— **Felebaráti kötelmet** teljesítek akkor, midőn
a nagyérdemű közönségnek figyelmét azon szomorú hely-
zetre terelni bátorodom, melybe Fábri József őralya-
boldogfalvi ref. lelkész és számos tagból álló családja
azon rettenetes tüzvész által jutott, mely mult hó köze-
pén az említett helységben véletlenül kitört. A szegény
lelkésznek 13 év alatti keresményét, rövid k
annyira elhamvasztotta, hogy keserű insége
A keresztény szeretetnek nemes cselekvén
azok kik sietni fognak filléreikkel e szegény
segíteni. Istentől veendő jutalmát az ki adát
közvetve a szerkesztő hivatal útján, akár kenő-
gához a károsodott lelkészhez posta utalv
leg e téli szakban eljuttatni sziveskedendik. eg
Deczember 25-én. Egy katolikus

— **A belügyminiszterium** kötele-
szül intézni a törvényhatóságokhoz, melyt
tüzoltószerkek beszerzésére szólítja fel
móket különösen a Bucher-féle tüzolt
irányozza, melyek főleg
tön eloltására évek
Maga Bucher
igazgatója.

bizottmár
nustól a sa
is az ügy
— A
nar tudatl
szmé.

(—) a
először a „Ra
téje. Mit szöl
neművéről?
s korunk kin
pedig (bár k
is) dallama
lesz. Offent
gánrészekre
sulyt — ig
czagó terce
hizelgők.
képes lesz
ma elemé
banditaka
emberbe
golette
kapita
Szilá
sok h
ujat a
ságal
műizla

tott. T
mint
sanga
den
szet
ki, n
érel
festő
nagy
heg
m

si
n